

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/92/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8320201148
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8320201148.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v právnej veci navrhovateľky C. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, I., právne zastúpenej JUDr. Silviou Kollárovou, advokátkou, Štúrova 29, Levoča, v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony P. V., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného procesným opatrovníkom J. S., pracovníčkou Okresného súdu Humenné, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Prešov a za účasti Domova v Poloninách, Nová Sedlica 50, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 8Ps/13/2020-94 27.04.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku II. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Súd obmedzuje P. V., nar. XX.XX.XXXX v spôsobilosti na právne úkony s výnimkou volebného práva upraveného v čl. 30 zákona č. 460/1992 Zb..
II. Ustanovuje P. V., obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony opatrovníka Domov v Poloninách, Nová Sedlica 50, ktorý ho bude zastupovať pred súdmi, inými štátnymi orgánmi, bude vybavovať jeho záležitosti v prospech opatrovanca a v dôležitých majetkových veciach bude konať so súhlasom súdu; je oprávnený preberať jeho dôchodok a dvakrát ročne k 30.06. a k 31.12. je povinný podávať súdu správy o opatrovancovi a o nakladaní s majetkom opatrovanca.
III. O trovách konania aj o trovách štátu súd rozhodne samostatným uznesením.“

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že dňa 08.04.2020 bol súdu doručený návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony P. V., nar. XX.XX.XXXX. Návrh bol podaný jeho dcérou, ktorá zároveň žiadala, aby ju súd ustanovil za opatrovníčku. Z obsahu návrhu vyplynulo, že osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná, nie je schopná sama si obstarávať veci dennej potreby či chápať význam právnych úkonov. Z vykonaného dokazovania k dôvodu, pre ktorý by mal byť P. V. obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, osobitne z dokazovania znaleckým posúdením znalcom z odboru psychiatrie súd prvej inštancie zistil, že P. V. trpí demenciou bližšie neurčenou ťažkého stupňa, ide o závažnú a trvalú duševnú poruchu, ktorá je liečbou len málo ovplyvniteľná. Z uvedeného dôvodu obmedzil jeho spôsobilosť na právne úkony, ako uviedol vo výroku I. rozsudku.

Za opatrovníka P. V. ustanovil zariadenie Domov v Poloninách, ktoré mu viac ako 6 rokov poskytuje 24-hodinovú starostlivosť. Domov v Poloninách s ustanovením navrhovateľky za opatrovníčku P. V. súhlasil len v prípade, ak si ho prevezme do rodinného prostredia. Súd prvej inštancie uviedol, že v priebehu konania bolo zistené, že navrhovateľka nikdy v minulosti nezabezpečovala otcovi starostlivosť, kontaktuje ho sporadicky, telefonicky raz za 3-4 mesiace, na osobnej návšteve bola naposledy v auguste 2019. Podľa súdu prvej inštancie ozajstný a úprimný záujem o rodiča vyzerá zrejme inak. Preto dospel k záveru, že v najlepšom záujme P. V. je ustanoviť mu za opatrovníka zariadenie Domov v Poloninách. Konštatoval, že sledoval najlepší záujem osoby, ktorú obmedzil v spôsobilosti na právne

úkony, neriešil osobné ani majetkové spory sestier. Uviedol, že nevykonával dôkaz, ktorý bol navrhnutý právnu zástupkyňou navrhovateľky - vypočuť jednu z troch dcér P. V., nakoľko zistený skutočný stav považoval za dostatočný. Ďalšia z dcér, T. C., nesúhlasila s tým, aby sa opatrovníčkou otca stala navrhovateľka - C. W..

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenie § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 248 ods. 1, 2, § 272 a § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výroku II. podala odvolanie navrhovateľka.

3. V odvolaní, citujúc nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, tvrdila, že v konaní pred súdom prvej inštancie bol nedostatočne a neúplne zistený skutočný stav veci, neboli vykonané navrhnuté dôkazy na objasnenie zásadných skutočností. Podľa jej názoru sudkyňa, ktorá vec prejednávala sa zamerala jednostranne a účelovo na zabezpečenie udržania P. V. v zariadení v Domove v Poloninách. Navrhovateľka poukázala na to, že súdu bolo navrhnuté, aby sa ako s dôkazným prostriedkom oboznámil so spisom vedeným na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod č.k. 5C/3/2020, z ktorého by bolo možné ozrejmiť poskytovanú starostlivosť o P. V.. S týmto návrhom sa súd v rozsudku nevysporiadal. Z dôvodov rozsudku nie je zřejmý dôvod neakceptovania tohto dôkazu. Taktiež bol podaný návrh na vypočutie ďalšej dcéry P. V., T. V., ktorá má tiež právny záujem na výsledku tohto konania a hoci má zdravotné problémy, nie je zbavená ani obmedzená v spôsobilosti na právne úkony. Tento dôkaz taktiež nebol vykonaný bez akéhokoľvek jasného, určitého a preskúmateľného odôvodnenia, len so strohým konštatovaním, že súd považoval zistený skutočný stav za dostatočný. Taktiež nebol navrhnutý listinný dôkaz knihou návštev vedenou v zariadení v Poloninách. Navrhovateľka preto žiadala o zrušenie rozsudku vo výroku II. a vrátení veci súdu prvej inštancie na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

4. Prokurátor, ktorý vstúpil do konania, vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky uviedol, že v konaní boli vykonané všetky úkony, ktoré súviseli s predmetnou vecou a ktorých vykonanie bolo potrebné na zistenie skutočného stavu veci a ktoré predstavovali dostatočný podklad pre rozhodnutie. Súd pri rozhodovaní o ustanovení opatrovníka zohľadnil najlepší záujem posudzovanej osoby, čo zdôraznil v odôvodnení rozsudku. V nadväznosti na to považuje rozhodnutie za zákonné; Krajská prokuratúra Prešov podaním súdu prvej inštancie doručeným 23.06.2021 oznámila, že preberá vstup do predmetného konania a žiada, aby predvolanie na pojednávanie ak ho súd nariadi, všetky písomnosti, ktoré súd bude v konaní doručovať účastníkom konania, rozhodnutia, ktoré budú v konaní vydané, boli doručované Krajskej prokuratúre Prešov.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj len „CMP“) v spojení s ustanovením § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že sú splnené predpoklady pre zrušenie rozsudku v rozsahu v akom bol napadnutý odvolaním a vrátení veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

7. Súd musí pri rozhodovacej činnosti dbať na dôsledné dodržiavanie Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Z odôvodnenia rozsudku má byť zřejmé, ako sa súd vysporiadal s podstatnými argumentmi v tvrdeniach účastníkov, jeho rozhodnutie nemôže byť založené na domnienkach.

O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané, rozhoduje súd, nie je preto pochybením, ak dôkaz nevykoná, pochybením je to, ak sa vo svojom rozhodnutí nevysporiada s tým, prečo navrhnutý dôkaz nevykoná, alebo ak informácia o dôvode prečo nebol navrhnutý dôkaz vykonaný, je len strohá, všeobecná, neobjasňujúca skutočnú podstatu dôvodu, pre ktorý navrhnutý dôkaz vykonaný nebol.

Takzvané opomenuté dôkazy, t.j. dôkazy, ktoré boli v konaní riadne vykonané, avšak neboli zohľadnené v procese hodnotenia, prípadne tiež dôkazy, ktoré neboli vôbec vykonané, hoci boli účastníkmi navrhované pričom k nevykonaniu neexistoval legitímny a ospravedliteľný dôvod, vedú k záveru o porušení práva účastníka na spravodlivý proces, čo je v rozpore s článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. / Ústavný súd Českej republiky III. ÚS 61/94/.

Pri opomenutých dôkazoch ide jednak o procesné situácie, v ktorých bolo účastníkmi konania navrhnuté vykonanie konkrétneho dôkazu pričom návrh na toto vykonanie bol súdom bez vecne adekvátneho odôvodnenia zamietnutý, eventuálne celkom opomenutý, čo znamená, že vo vlastných rozhodovacích dôvodoch o ňom vo vzťahu k jeho zamietnutiu nebola zmienka buď žiadna, alebo iba okrajová a všeobecná, nezodpovedajúca povahe a závažnosti veci. / Ústavný súd Českej republiky IV. ÚS 570/03/.

8. Súd prvej inštancie k dôvodu, pre ktorý nevykonal dôkaz výsluchom jednej z troch dcér P. V. len stručne uviedol, že ho nevykonal preto, lebo zistený skutočný stav považoval za dostatočný. Podľa odvolacieho súdu takto formulovaný dôvod nevykonania dôkazu, ktorý mala navrhovateľka za podstatný, nezodpovedá požiadavke legitímnosti zdôvodnenia toho, prečo dôkaz výsluchom jednej z troch dcér osoby, o obmedzenie spôsobilosti ktorej ide, nebol vykonaný, osobitne za situácie, ak medzi ďalšími dvoma z týchto troch sestier existujú nedorozumenia.

V dôsledku uvedeného zaťažil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti a porušenia práva na spravodlivý proces.

9. Správne, zákonné a spravodlivé rozhodnutie je nepochybne existujúcou požiadavkou práva na spravodlivý proces a rozhodnutie v civilnom procese nemôže byť tejto požiadavke vzdialené. Materiálnym predpokladom pre takéto rozhodnutie je v mimosporovom súdnom konaní vždy skutkový základ rozhodnutia spolu s právnym posúdením veci. Povinnosťou súdu prvej inštancie bolo v predmetom konaní zistiť všetky relevantné skutočnosti smerujúce k zisteniu toho, ktorý subjekt je tým subjektom, ktorý bude ako najvhodnejší ustanovený za opatrovníka P. V..

Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu nepostupoval v zmysle ustanovenia § 220 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého má súd povinnosť jasne a zrozumiteľne dať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdneho konania a to adekvátne, tak aby to zodpovedalo požiadavke na spravodlivý súdny proces. Súd prvej inštancie tak nepostupoval, čo indikuje, že vo veci rozhodol predčasne, bez dostatočného zistenia skutočného stavu veci (§ 35 CMP). Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 Civilného sporového poriadku).

10. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie dôsledne zistiť skutočný stav, vyhodnotiť to, kto má byť ustanovený P. V., ktorého obmedzil v spôsobilosti na právne úkony, za opatrovníka.

Odvolací súd dáva v tejto súvislosti súdu prvej inštancie do pozornosti ustanovenie § 8 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení účinnom od 01.07.2021, podľa ktorého poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby.

11. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o trovách prvoinštančného ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.